

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 3

Fylke: Nord-Trøndelag

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Frosta

Emne: Brynet

Bygdelag: Frosta

Oppskr. av: Hans Valt

Gard:

(adresse): Frosta

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *mest etter eige røynsle*

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Sj i søkt bygger jeg også på fortellingene fra far og mor og andre

SVAR

1. Navnet Bryne er nok kjent, men i Frosta brukes nesten alltid ordet: hein.

- at [a] hein - (tyngden legges på de to siste bogstaver)

- ei hein - heina - heinin (flertal)

Nogen eldre eller nyere tid med hensyn til sliping og heining kjendes ikke.

I gammel tid var heina alltid av naturstein, og kjøptes for det meste i

Trondheim. Det var to sorter: Møveheia og blåheia. Den første sort kom vist fra

elveløpet av Neva, eller i nærheten av

Holmdalvik. Den andre sorten kom vist fra Lakndalen - Nord-Trøndelag - der skal de

være så fint et heinberg. I senere tid

er heiner av kunststein kommet mye

i bruk. At slipe eggjærn på en rund slipesten er vel gammelt nogen eldre

måte å kverse på kjendes jeg ikke.

Som regel blir alle redskaper først slipt på en rund slipesten og så heinet etter-

på for at eggen skal bli finere.

Til håndtenger, kniver og andre redskaper brukes som regel en finere hein end

2

end till gjær, sigden (kornsjurrer) og
økser. At det har vort en tid da folk
ikke slipte gjæren men hamret den til-
strøkkelig kwas ut på et smisted har
jeg aldri hørt snak om. At kverse
høvelkammer og andre eggjærn bare med
heirn kan gå an nogle ganger, men ikke
bestandig. - da blir eggen for byk og
"müli" (som vi sier).

4) Kan ikke svare na der, for skikke,
som nevnt der er ukjent på Frossa.

5) At heime på en liggende mindre
stein brukes an og till an fagsnikkeren.
men denne måte er ganske ny og er
ubruktelig til stadighet

At ta slipesteinen me ut på enget
har aldri vort brukt. Ljåheime er
tro er bare såvidt kjendt i Frossa.

6) Ljåen må sjølsagt slipes når den
blir slø og det avhenger av de ghas
man sler og ferreget gresset vokser
på.

7) Kan jeg intet svare på

8.) Her brukes altid å la gjæren
sitte på ornet når den slipes.

9) Ljåornet settes med överste ende
i gården. Venstre griper over Ljåens
bakkant (bakken på Ljåen) i nærheten av
ornet; så strykes eggen vekselvis en
gang på hver side.

Her er ikke nå snak om støttorn og
langorn - bare om orn (Ljåorn)

10 Stråkkhus kaldes del hus som heime
blev boret i - huset hang foran.

3
Stråkkhus av okse- eller kuhorn har
jeg ikke hørt nevnt.

Stråkkhuset var laget av tre og gjøst
isammen av små staver som holdtes
i kap av bånd - således som andet
båkkerarbeide

13 Ljåheima blev bestandi fuktet med
vand. /

Spn. 14 + 20 kan jeg ikke si noe
om; all det som der antydes er ukjent
på Frosta

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

adr. NORSK FOLKEMUSEUM

BYGDØY

449